

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspediceja v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 251.

V Ljubljani, v petek 2. novembra 1894.

Letnik XXII

Vabilo na naročbo.

S 1. novembrom pričinja se nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v administraciji:

Vse leto 12 gld. | Četrt leta 3 gld.

Pol leta 6 „ | Jeden mesec 1 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec.

Po pošti velja predplačan:

Vse leto 15 gld. | Četrt leta 4 gl. — kr.

Pol leta 8 „ | Jeden mesec 1 „ 40 „

Upravništvo „Slovenca“.

Državni zbor.

Dunaj, 1. novembra.

Istrske zadeve

nočejo zginiti z dnevnega reda. Vlada bi na jedni strani rada varovala državno veljavo, na drugej strani pa tudi ustregla istrskima italijanskima poslancema, katera na vso moč podpira levičarski klub. Imel je posebno klubovo sejo, v kateri je sklenil, potegati se za istrske Italijane. Nekateri so hoteli klub celó vezati, da naj bi bili v tej zadevi vsi njegovi člani solidarni, ali večina temu predlogu ni hotela pritrditi. Pač pa je predsednik baron Chlumecy sam posegel v to zadevo ter ja bil peljal istrske poslance k ministerskemu predsedniku in toplo podpiral njihove zahteve. Ker je to vprašanje zgolj politična stvar, je to posredovanje na marsikateri strani vzbudilo opravičeno strmenje in nevoljo in poslanec dr. Gregorec je ob koncu večerajšnje seje gosp. predsednika vprašal, kako se to strinja z objektiviteto in nepristranostjo, katero je slovesno obetal baron Chlumecy pri svoji izvolitvi za predsednika? Slovenske poslance, rekel je dr.

Gregorec, pa to še tem neprijetnejši zadeva, ker gre za narodno ravnopravnost in ker jim živa duša ne more očitati, da bi se Slovenci pri svojih zahtevah posluževali nepostavnih sredstev. Oni imajo zase državni temeljni zakon in vladne odredbe; oni zaničujejo in zametujejo vsako nepostavno sredstvo in nikdar ne segajo po punktu in izgrelih ter zlasti obsojajo protiastrijanske in protidinastično demonstracije. Zato vpraša g. predsednika, kako se njegovo ravnanje strinja z javno v zbornici obljubljenostjo in od vseh pričakovano objektiviteto in nepristranostjo?

Gospodu predsedniku je bilo to vprašanje jako zoperno, kar se je vidilo na njegovem bledem obrazu in v razburjenosti, s katero je govorniku odgovarjal. Rekel je, da je zbornici odgovoren samo za to, kar dela v zbornici, za to pa, kar počenja zunaj zbornice, je odgovoren samo Bogu in svoji vesti. Vendar pa meni, da je v tem slučaju pravilno ravnal, ker ima prav kot predsednik posredovati med poslanci in vlado, in bode to tudi vselej in vsakemu storil, ki se v tem smislu do njega obrača.

Po tem zagotovilu bi moral torej g. predsednik posredovati tudi med češkimi, ali slovenskimi in hrvatskimi poslanci in vlado, ali ne verjamemo, da bi bil baron Chlumecy pripravljen iti s slovenskimi poslanci k ministerskemu predsedniku za gotovo ustanovitev celjske gimnazije, ali s poslanci češkimi za odpravo izjemnega stanja v praški okolici. In da bi nikdo ne prišel v skušnjava, kaj takega zahtevati od njega, dostavljaj je svoji izjavi previdni privržek, da je pripravljen podpirati želje vseh poslancev, v kolikor jih on spozna za prave in pravične!

Dr. Gregorec je hotel g. predsedniku odgovorjati, ali ni mu dal besede, češ, da o interpelacijah ni dovoljena nobena razprava.

Tudi po novi interpelaciji prišla je istrska reč v zbornico. Poslanec Spinčić in grof Alfred Coronini sta namreč ministerstvo vprašala, ali hoče po nepristranskih organih preiskovati zadevo dvojezičnih napisov v Istri, zlasti pa preiskovati ravnanje c. kr. gospodsk in njihovih organov, posebno še z ozirom na hujskanje časnikaštva, in po vspehu teh preiskav

potrebno ukreniti, da se zadostuje postavnosti in pravičnosti? V dokaz nezaslišanega hujskanja italijanskih listov priložila sta interpelaciji neki v Genovi izhajajoč list, v katerem se istrjansko prebivalstvo šunta k silnemu uporu.

Grof Alfred Coronini izročil je še neko drugo interpelacijo, v kateri se pritožuje zoper goriškega župana in njegovo vedenje proti slovenskemu prebivalstvu. Istrska italijanska poslanca Bartoli in Rizzi bi bila vlado kaj rada prisilila, da naj prekliče odredbo justičnega ministra in vse pusti pri starem, ter sta žugala sicer izstopiti iz Coroninijevega kluba. Ali tržaški italijanski poslanci, ki so z njimi vred v istem klubu, so se branili z njima vred izstopiti, ter so bili pomirjeni, ko jim je vlada menda obljubila, da ima pri uradni odredbi ostati v vseh istih krajih, kjer je izvršena, in kjer so se silovito ustavljati tej izvršitvi, kakor v Piranu, gledé drugih krajev pa da hoče to določevati v vsakem slučaju posebej in po dejanski potrebi. Bartoli in Rizzi pa s tem nista bila zadovoljna in sta se sinoči odpeljala domu, da se pogovorita z italijanskimi prebivalci, ki bodo pa težko zadovoljni z vladno določbo, zlasti gledé Pirana, o katerem so že italijanski listi širokoustno trobili po svetu, da je njihova reč zmagala in vlada propadla. Hujskanje po italijanskih listih se bode toraj ponavljalo in poslancema ne bode ostajalo drugega, kakor odložiti poslanstvo, ali pa izstopiti iz Coroninijevega kluba, kar je neki italijanski list v Pulji že zahteval od njiju.

Kazenski zakon

po splošnji razpravi še ni dovršen; zanj so včeraj govorili Nitsche, Bareuther in Czaykowski, proti pa Purghart, Schorn in na novo izvoljeni poslanec Scheicher. Ob enem je Pernertorfer predložil 357 premenovalnih predlogov. V ponedeljek se bode nadaljevala ta razprava.

Ustanovni shod slov. kat. društva v Kamniku.

S posebnim veseljem opazamo, kako resolucije katoliškega shoda vedno bolj prebajajo v de-

LISTEK.

Nagrobna kita.

Materi na vseh mrtvih dan.

(Zl. Ant. Medved.)

Naj tudi jaz ti spletem kito,
Ki venča toliko gomil,
Ne iz jesenskih rož povito,
Iz gorkih, mati, le čutil.

Če prav je tebi posvečena
Na dan vseh mrtvih pesem tá
V imenu vendar je zložena
Sirotnih vseh otrok svetá.

Spomin na mater pokopano,
Komú ni drag, komú ni svet?
Umrje mati vsem prerano,
Naj tudi sto dožije let.

Preromaj svet, spoznavaj srca,
V nikomer in nikjer, nikdar
Ljubezen taka se ne zrača,
Kot sije v nji ta čisti žar.

Zato srcé je plemenito
Nikdar ne zabi in nikjer.
Zato i jaz ti spletam kito,
Umrli mati, ta večer.

Iz čuvstev kito? Kaj naj pojem?
Naj mislim li naprej, nazaj?
O srci tvojem ali svojem,
O mirnem ali tožnem — kaj?

Očesa mokre bi utrinke
Zastonj na grob usipal jaz,
In glas ubrane žalostinke
Raztožil bi še bolj obraz.

Ljubezen ti zatrjam nežno,
Ki zate jo še zdaj gojim,
Srce posvečam ti hvaležno
In čuvstva vsa in misli ž njim.

Desnica mi k levici sili,
Molitev mi v nebó kipi:
„O Bog pravični, Oče mili,
Ljubezen njeno plačaj Ti!“

Spomini na dan vseh mrtvih.

Nekoliko sličic; spisal Janko Barle.

(Dalje).

Se v tistem času, ko sem se jedva dobro zavedel da sem na svetu, spominjam se, da se je prebiral v naši hiši zlata knjiga slovenske mladosti: Tomšičev „Vrtec“. Seveda jaz še nisem bil tako učen, da bi ga mogel sam prebirati, ali prebiral ga je, kadar smo bili mi otročaji jako dobri in ubogljivi oče, še večkrat pa, ob dolgih zimskih večerih naša dobra mamica. To smo poslušali, pa je tudi bilo kaj poslušati. Koliko lepih povestic, katere zazibljejo nedolžno otročje srce v zlate sanje in izvabijo iz malih očesec svitle solze. Vem, da sem se čitanja zato tako hitro in lahko naučil, da morem sam prebirati „Vrtec“, saj jedenkrat samo slišati katero od onih lepih povestic, to je premalo. Res je šlo počasi, vendar šlo je. Kako sem se veselil prve dni vsakega meseca na „Vrtec“ in na njegove slike in povesti. In to veselje ni minilo, kot druge mladostne igre, nego čim sem bil večji, tim raje sem ga čital. A ko smo zlezli jedenkrat v prve latinske šole, kakova

janje. Bali smo se, da bode ostalo večidel pri besedah, a doba dveh let in kar se je v teh dveh letih zgodilo za probujenje katoliškega življenja, nam kaže, da smo se srečno motili. Tudi naše društvo je skromen prispevek k oživitvorenju resolucij katoliškega shoda. Ne domišljujemo si, da smo kaj posebnega storili, en kamen več k poslopju slovenske katoliške organizacije! In — kamen do kamna palača! Vsak naj si v svojem delokrogu prizadeva storiti, kar more, in storjeno bode — vse! Da nam ne kaže rok križem držati, kažejo nam razmere, v katerih živimo. Dokler v kmetskih občinah ne moremo spraviti katoliškega moza pod streho deželne zbornice, priznati moramo, da smo dosti na slabem. Ne prikrivajmo si prav nič svoje revščine! To nam nič ne pomaga. Premišljujemo jo raji in priznajmo, to bode podžigalo našo gorečnost in nas priganjalo k delu.

Ni napačno, če si časih nazaj v spomin pokličemo lepe stare nauke, ki smo jih že kedaj slišali. Postavimo sem besede, ki jih je na katoliškem shodu govoril dr. Šušteršič o katoliški narodni organizaciji. »Imamo že nekaj katoliških društev na Slovenskem. V mnogih slovenskih pokrajinah pa se kaže živa potreba, da se snujejo nova katoliško-politična društva. Reči moram, da smo v tem Slovenci nekoliko zaostali. Mnogo, mnogo moramo v tem oziru še storiti. Kakor mreža se morajo razprostirati po celem Slovenskem katoliška društva, delujoča vsa v enem duhu za vero in dom«.

O delavskih katoliških društvih posebej je govoril na istem shodu dr. Žitnik in jih toplo priporočal. Neki pesimist pa je nekje pisal in tožil: »Mi katoličani smo taki, da čakamo in gledamo, kaj bode nasprotnik naredil in potem ko je že polovica izgubljena, spoznamo šele, da je potrebna — reakcija. Socijalna demokracija nas bode sedaj sedaj preplavila in — lovili bomo po njenem valovju razgubljene ostanke«. Mož je imel v obče precej prav, v tem slučaju — hvala Bogu — vendar enkrat ne. Socijalna demokracija sicer že precej časa razpenja svoje mreže po Slovenskem in le treznemu razumu in krščanskemu prepričanju slovenskega ljudstva se inamo zahvaliti, da je doslej prav malo vjela. Med tem pa se je začelo krepko katoliško-socijalno gibanje, predno je trebalo iskati in zbirati razgubljenih ostankov iz socijalističnega potopa. Tudi našemu društvu neposredni povod so bili socijalni demokratje, ki so prišli našemu ljudstvu svoje zveličanje ponujati. Tudi tu sta trezni razum in versko prepričanje preprečila vse prizadevanje in predno je strupeno seme pognalo, rodilo se je iz zla — dobro.

Toda govorimo o shodu!

Udeležba je bila zadostna, zborovalni prosor — ne sicer prav velik — popolnoma natlačen; precej ljudij je odšlo, ker niso mogli noter. Ob čudovati moramo zares požrtvovalnost mnogih mož, ki so prišli po več ur daleč, se po temni noči in blatni cesti vračali na dom, pa so se zadosti odškodovane čutili s tem, kar so slišali. Meščanstvo je bilo zbrano v obilnem številu. Tudi duhovščina iz okraja je bila prav dobro zastopana;

vseh skupaj 20 gospodov. Zborovanje je otvoril domači dekan, preč. gospod kanonik Janez Oblak, s prijaznimi besedami pozdravil zborovalce in predstavil shodu predsednika, gospoda dekana moravskega Tomaža Kajdiža, S krščanskim pozdravom »Hvaljen bodi Jezus Kristus!« prevzame gospod predsednik vodstvo shoda, omeni veselega gibanja med slovanskimi narodi in preide od tod na mogočno gibanje katoliško, ki se je pričelo zadnji čas po svetu in kateremu se ima na prav poseben način pridružiti naš okraj z društvom, ki se ima danes osnovati.

Nato nastopi g. dr. Šušteršič. Govoril je o narodnosti, definiral in pojasnil pojem narodnosti in dokazoval, kako liberalci narodnost krivično uporabljajo za nasprotovanje katoliški stranki. Omenjal je dalje tudi drugih nasprotovanj — bahanje z inteligenco — in nasproti razjasnoval katoliško stališče, utemeljeval upravičenost katoliških trditev in zahtev.

Za njim je g. dr. Žitnik govoril in izvajal, kako se je iz liberalizma razvil socializem in anarhizem. O tem še več posebej.

Za tem je sledila volitev odbora, ki se je vršila kar per acclamationem. V odbor — ki se je pozneje med seboj konstituiral, kakor sledi — bili so odbrani: Predsednik: dekan Tomaž Kajdiž; 1. podpredsednik: župnik Fr. Gornik; 2. podpredsednik: Andrej Mejač, župan v Komendi; blagajnik: Jožef Orel, trgovec v Kamniku; tajnik: kapelan Janez Kalan; odborniki: župnik Valentin Bernik; nadučitelj Jernej Čencič; slikar Matija Koželj; Fr. Cerar, slamnikar v Domžalah; Ignacij Klopčič, župan v Moravčah. Namestniki pa: Jakob Strupl, beneficijant na Goričici; Fr. Mejač, posestnik in gostilničar v Kamniku; Janez Grajžar, posestnik v Vodicih; Gašper Križnik, trgovec v Motniku in Franc Tavčar, zidarski mojster v Mengeški Loki.

Po volitvi se je ljudem razložil vzrok ustanovitve društva, njega potreba, značaj, namen in sredstva. V posebnih časih živimo, vse življenje se giblje v javnosti; dolžnost je naša, da se tem razmeram primerno uravnamo, dolžnost moža, da se udeležuje javnega življenja. Potreba društva je tem večja, ker krivi učeniki hodijo okrog in ponujajo krive nauke, katerih se ljudje utegnejo prijeti, ako pravih ne slišijo. Da so se ravno duhovni postavili na čelo takemu podjetju, vzrok je ta, ker manjka svetnih mož, ki bi se ne sramovali katoliškega imena; kadar bomo imeli teh, se bodo duhovni radi odtegnili politiki in se posvetili svojim strogo stanovskim opravilom, ki jih imajo v izobilju. — Po značaju je naše društvo prvič slovensko. Povdarjali smo že in povdarjamo zopet, da katoličanstvo ni kozmopolitizem in odločno obsojamo vsako nemškutarenje v katoliških krogih. Nemarno nemškutarijo preganjati, koder jo dobi, ima namen tudi naše društvo.

Glavni značaj društva pa je katolišk in to njega glavni namen in njegov program. Ideja katoliška je vedno imela svoje nasprotnike, jih ima in jih bode imela; pa vsak čas pod drugim imenom. Prikazovali so se in izginjali, ideja katoliška pa še živi in bode. Zadnji čas jo je liberalizem res močno škodoval, posledica je, da je svet za-

bredel v neznosen stan in da ves svet kliče po rešitvi, ki jo bo donesla zopet edino le ideja katoliška. Liberalizem pa se stara in poslavlja, — drugod že bolj kot pri nas, — pa tudi do nas se mora raztegniti mogočno katoliško gibanje, tembolj ker namesto nasprotovanja v obliki liberalizma nastopa drug mlad, drzen nasprotnik v obliki socialne demokracije. Temu bode služilo novo društvo. Društvo bode dosegalo svoj namen s spisi in shodi. Vsak ud plača na leto 80 kr. udnine, za kar mu da društvo »Domoljuba« zastoj in preskrbi po njegovi smrti eno sv. mašo, ki se bo oznanila in opravila v farni cerkvi dotičnega.

Telegrafično so došli shodu trije pozdravi: od katoliško-političnega društva dolenjskega, od katoliške dejavske družbe v Zagorju in iz Gorij, ki so se navzočim prebrali med navdušenimi živio-klici.

G. predsednik se konečno zahvali govornikom in udeležencem in jih pozove, da zakličejo trikratno slavo sv. očetu in cesarju. Zadovoljno in res navdušeno se je ljudstvo razšlo.

Društvo je ustanovljeno, delo pa ni končano. Poznamo pač bolezen, ki se rada loti takih podjetij, včasih že koj iz začetka. Zove se: letargija. Da se nas to ne loti, to ima biti naša skrb! Dobro bi bilo zopet, če si vsi, ki imajo opraviti s takimi društvi, zopet enkrat preberó 134. stran iz »Poročila o I. slov. kat. shodu«, kjer dr. Šušteršič govori o osnovi in delovanju katoliško-političnih društev. Med drugim se bere tam z razprtimi črkami tiskeno: »Posebne koristi pa je, če ima društvo v posameznih občinah svojega okraja stalne poročevalce (poverjenike), ki stalno vzdržujejo duševno vez mej somišljeniki dotične občine in odborom političnega društva. Na ta način se ustvari krepka jednotna organizacija somišljenikov dotičnega okraja in društvu je delovanje bistveno olajšano, kajti v odločilnem trenutku treba je le namigniti in cela armada je na nogah. Ljudstvo sledi poverjeniku, a poverjenik društvenemu odboru«. Prav tako misli osnovati tudi naše društvo poverjeništvu nekako po zgledu Mohorjeve družbe, ker le na ta način pride res življenje v organizem.

Da se ljubeznivi »Narod« ni mogel ogniti našega shoda, da bi mu ne bil priložil ene brce, to nam je umevno. Prepirali se ne bomo z njim. Ne, s takimi ljudmi, ki tako znajo, ne! Omenimo samo, da ni bilo v dr. Žitnikovem govoru niti sluha o kakih takih besedah, ki mu jih podtika. Mi občudujemo toli predrzno nesramnost! — Toliko in nič več! Na polje brezplodne polemike se sploh ne bomo spuščali. Našo delo bode pozitivno. Kdor nas hoče soditi, naj nas opazuje in posluša!

Naprej katoliško-narodna organizacija slovenska!

Politični pregled.

V Ljubljani, 2. novembra.

Dvojezični napisi v Istri. Poljski list »Przeglad« vedno kaže neko neprijaznost južnim Slovanom. Poslednje dni piše posebno proti dvojezičnim napisom v Istri. Trditi ne more, da bi ti napisi ne bili postavni, ali pravi, da se je v tacih

sreča bila je, če si se videl natiskanega ondi med onimi srečnimi rešitelji ugank in drugih rešilnih nalog. Čas poteka in se spreminja in prišel je čas, ko sem jaz sam počel v »Vrtec« pisati in pisal sem z veseljem, ker sem gledal pred seboj onakove male otročaje, kakav sem bil nekdanj sam. In tako sem se seznanil z marljivim Vrtčevim vrtnarjem — Ivanom Tomšičem.

Rad se spominjam onih uric, katere sem preživel v njegovem društvu. Res so bile kratke te urice, ker sem le malokdaj utegnil skočiti med svoje ljubljanske znance, ali bile so ugodne. Bilo je veselje poslušati zanimivega moža. Govoril je počasi, ali znal je tako povedati, da smo se mi vsi od sreče smejali, samo on je ostal resen. Ali »Vrtec« bil mu je najbolj na srečo in ni čudo, saj mu je bil toliko dolgo let zenica njegovega očesa.

Pokojni Tomšič bil je krepak gospod in vsaki bi rekel, da bode še dolgo okoriščeval slovensko mladino. Zato sem se tem bolj začudil, ko sem ga lanijskega leta našel popolno spremenjenega. Njegovo polno rudečkasto lice je upadlo, obledelo, ravna hoja se je pripognila in dihal je težko. Zalil sem zelo dobrega gospoda, posebno, ko so prihajala vedno

bolj žalostna poročila, dokler nas ni vse letos pretresla žalostna novica: Tomšiča ni več!

Ni ga več med živimi Ivana Tomšiča, vendar je ostal med nami njegov duh, kateri odseva iz trindvajsetih dovršenih in marljivo urejenih »Vrtčevih« letnikov, kateri mu ostanejo trajen spomenik med slovensko mladino in slovenskim narodom. Takav mož pač zasluži, da mu mladina na današnji dan okraši grob z najlepšimi cveticami. Res je mraz že zamoril najlepše cvetlice, vendar one, katere je on zasadil in tako skrbno gojil v svojem »Vrtcu«, onih ne more. Te cvetlice nabiraj mladina in okrasuj ž njimi, ne njegovega groba nego svoje srce, iz katerega naj poganjajo cvetke hvalečnosti možu, kateri ti je toliko koristil. — Slava njegovemu spominu!

Recite, kar hočete, tako prijaznih in lepih krajev je malo, kakor oni, kjer se izliva zelenkasta Lahinja v srebrnasto Kolpo. Ondukaj naslonil se je ob rebru malega hribčka starodaven mlin, katerega počrnelo zidovje in pa mahom obraščena kolesa, katera so se počasno obračala, so se tako dobro podala oni okolici. Kraj sam po sebi je vabil človeka v oni mirni kotiček, kaj pa še, ker mi je ondukaj prebivalo ne-

koliko dobrih znancev. Res sem marsikateri trenotek preživel v oni prijazni družini.

Gospodar, imovit in naobražen gospod bil je vedno polen šale, njegova soproga bila je ljubezniva gospa, vsakemu dobra mati, sin, moj sošolec, dober prijatelj in tri manje hčerke polne veselja in zgovornosti. Večkrat prišel sem z mojimi tjakaj. Moja stara kitara je tako ljubko brenkala, a lepa slovenska narodna pesem je tekmovala z ropotanjem mlinjskih koles in šumljanjem mlinskega slapa. V senci pod košatim brestom bilo je tako ugodno. Kozarci so zveneli in pripovedovanju ni bilo ni konca ni kraja.

Čas marsikaj spremeni, vendar ni spremenil nas, dasi nas je osoda razpodila na razne kraje. Moj sošolec, domači sin odšel je k vojakom v kršno Dalmacijo, jaz sem odšel svojim potom, vendar ostali smo si vedno dobri znanci.

Ko smo se zopet sešli tam pod brestom, bilo je veselo kot nekdanj. Mojo kitaro je res zamenila včasih glasna harmonika, katero je raztegoval moj prijatelj, a veselje je bilo še večje, če smo se nenadoma sešli.

(Konec sledi.)

stvarih treba ozirati tudi na to, kaj je umestno. Tudi v Zagrebu so bili razobesili dvojezične napise, ki so tudi bili po mnenju tega poljskega lista postavni, a so se odstranili. Mi moramo omeniti, da je poljski list v veliki zmoti. Med Zagrebom in Istro je velik razloček. V Istri je večina slovanska, na Hrvaškem je pa le neznatno število Mažarov in še ti le raztreseni. V Cislitvaniji je narodna enakopravnost zakonito določena, na Hrvaškem je pa postavno določeno, da je jedino hrvaščina uradni jezik.

Borba mej liberalci in nacionalci se na Gorenjem Štajerskem nadaljuje. Pri državno-zbornski volitvi so propali nacionalci s svojim kandidatom Walzom. Sedaj ga pa skušajo spraviti vsaj v deželni zbor. V okraju Frohnleiten je izpraznjen mandat, katerega je imel pokojni Heilsberg. Nacionalci za to mesto kandidujejo Walza, liberalci so pa postavili nekega Feyrerja. Kakor se kaže, bode volilna agitacija ravno tako huda, kakor je bila pri državno-zbornski volitvi. Kakor se da sedaj soditi, bode Walz zopet pozebel. Konservativci se te volitve ne udeležé, kakor se niso udeležili državno-zbornske dopolnilne volitve v ljubenski mestni skupini. V verskem oziru sta oba kandidata tako ne zanesljiva, da konservativci nobenemu ne morejo dati svojih glasov.

Civilni zakon na Ogerskem še ni dobil vladarjevega potrjenja. Vladi je to jako nepovoljno. Da bi že sprejete proticerkvene predloge se potrdile na Najvišjem mestu, predno se začne druga razprava o svobodnem bogoslužju in o enakopravnosti židov v zbornici, bi to najbrž precej vplivalo na zbornično večino, češ, da krona vendar popolnoma odobrava vladno proticerkveno politiko. Če se pa sankeija odloži, bode pa to imelo baš nasprotni vpliv in pričakovati je, da gospodska zbornica ti predlogi zopet zavrže. S tem pa pride vlada v jako kočljiv položaj. Večina v zbornici poslancev se tudi vedno krči. Marsikaj kaže, da Wekerlova veljava hitro pojema.

Bolgarija. Sedanje sobranje se loči od prejšnjega v tem, da je v njem jako mnogo inteligence, doktorjev, profesorjev, učiteljev, pisateljev in premožnejših trgovcev. V prejšnjem sobranju so bili največ kmetje, krčmarji in pa nekateri odvetniki. Jedno najvažnejših vprašanj, s katerimi se bode bavilo novo sobranje, je povišanje carin. V povzdigo trgovine in kmetijstva mislijo se osnovati v inozemstvu bolgarske trgovske agenture in se je v ta namen 10.000 frankov postavilo v budget.

Rusija. Umrli je estlandski gubernator knez Sergej Vladimirovič Sakovskoj. Pokojnik si je mnogo prizadeval, da porusi ruske Nemce in pravoslavne ruske protestante in katolike. Bil je tudi velik nasprotnik židov in ga zaradi tega še sedaj obirajo židovski listi. V baltijskih pokrajinah je on vpeljal ruski jezik, rusko policijo, ruske šole in rusko sodišče. Nemci so ga zaradi tega jako sovražili. Omeniti pa moramo, da to porusenje ni delalo velikih težav, kajti nižje prebivalstvo je bilo v teh pokrajinah že močno rusko. Ie plemenitaši in pa mesta so bila nemška. Pokojnik je v vojski s Turčijo bil na čelu civilne bolgarske uprave, dokler niso Rusi ostavili Bolgarije.

Nemčija. Imenovanje novega kancelarja ne bode najbrž nič premenilo nemške vnanje politike. Glavni vodja vnanje politike je tako baron Marschall, tajnik za vnanje stvari. Da novi kancelar zupa Marschallu, to pač najbolje dokazuje to, da je Marschall sedaj imenovan državnim ministrom.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 2. novembra.

† Podvodja Žiga Bohinec.

Bridko dolžnost nam je danes izvršiti. Naznaniti moramo svojim čitateljem smrt jednega najplemenitejših in najvzornejših slovenskih duhovnikov: Preblagega Žige Bohineca ni več! — Včeraj na Vseh Svetnikov dan okoli 1 ure izdihnil je svojo zlato dušo; previden s sv. zakramenti za umirajoče v ponedeljek in zopet na praznik Vseh Svetnikov. Bolnega že od nekaj pahnila je pokojnika sedaj nemila smrt v prerani grob. Rajni Žiga Bohinec porodil se je dne 23. maja 1850 v Škocijanu pri Dobravi, v mašnika bil je posvečen 27. julija 1873. —

Služboval je najprej na Dobravi pri Ljubljani kot subsidijarij bolnega župnika Janeza Vidmarja (od 1. oktobra 1873 do 1. sept. 1875). Ko je pokojni knezoškof Krizoston nastopil vladanje ljubljanske škofije (l. 1875), imenoval ga je za svojega tajnika in dvornega kaplana. Tajniške posle opravljal je potem do Pogačarjeve smrti ter je vžival zaradi svojega marljivega in zvestega delovanja popolno zaupanje Krizostonovo, ki ga je v priznanje njegovih zaslug meseca oktobra l. 1883 imenoval konzistorijalnim svetnikom in pregledovalcem cerkvenih računov. Po Krizostonovi smrti služboval je jedno dobro leto (od 24. jul. 1884 do oktobra 1885) kot kapelan v Trnovem v Ljubljani. Od tod poklicali so ga sedanji knezoškof v duhovsko semenišče ter ga imenovali podvodjo in ekonomu. Obojno službo opravljal je od meseca oktobra l. 1885 do svoje smrti. — Preblagi rajni je bil neumorno delaven na vse strani. Poleg svojih opravil kot podvodja semeniški bil je odbornik cecilijanskega društva in duh. podpornega društva, kot odbornik, blagajnik in upravitelj kat. tiskovnega društva pridobil si je za imenovano društvo neminljivih zaslug, tako da ga bo težko, težko nadomestiti. V vseh svojih službah deloval je neumorno, brez šuma, a zato s tem večjim uspehom. Bil je zelo izobražen, več zlasti v uradnem poslovanju, v glasbi, govoril je tudi laški in francoski, po svojem značaju pa je bil tih in miroljuben. — Ob prezgodnjem grobu rajnega svojega ljubljence žaluje preblaga njegova družina, oče, mati, sestre in brat. Izražamo prebitko zadetim iskreno svoje sožalje, tolaži naj jih zavest, da z njimi žalujejo ob tožni izgubi vsi, ki so rajnega poznali in da ga je mili Bog, ki ga je k sebi poklical na praznik Vseh Svetnikov, gotovo tudi pridružil svojim izvoljenim vsled njegovega vzornega duhovskega in krščanskega življenja. Blagega rajnega priporočamo v pobožen spomin, cerkvi katoliški in narodu slovenskemu pa želimo še več tako plemenitih in delavnih sinov. Naj v miru počiva!

(Koncert „Glasbene Matice“.) Prvi letošnji redni koncert „Glasbene Matice“ bode v ponedeljek 12. novembra. P. n. abonenti naj si blagovole izbrati svoje sedeže v trgovini g. Zagorjana. Vzpored priobčimo prihodnjič.

(Slovensko gledališče.) Včeraj so predstavljali znano Raupachovo žaloigro „Mlinar in njegova hči“. Igralo se je točno, posebno so ugajali gospoda Inemannu in Danilo in gospica Slavčeva. Gledališče je bilo dobro obiskano.

(Heilserum.) Če že iz tednega slučaja lahko sodimo, bode Behringov Heilserum zares specifično sredstvo zoper davico. Kakor smo že poročali, se je v ponedeljek dne 29. t. m. injiciral 14letnemu fantu na infekcijskem oddelku na Poljanah Behringov Heilserum št. 2. Pisali smo tudi, da je koj drugi dan, t. j. dne 30. t. m., izginil že oni neznosen smrad iz ust in da se je bolniku splošno stanje sploh obrnilo na boljše. Samo temperatura še je ta dan bila ko prej 38.5 C. Sedaj pa lahko poročamo, da je že v sredo po noči padla temperatura do normalne visočine 37.5 C. in je ostala do danes na tej. Najbolj zanimive pa so seveda bile spremembe v grlu samem. V torek po injekciji se še lokalno v grlu ni veliko spremenilo, razven da so se one sivkasto-bele kože v grlu natanko demarkirale od zdravih partij. V sredo pa, torej ko je tudi padla temperatura, so se vse odluščile in jih je bolnik v kratkem izbruhal. V četrtek: splošno stanje jako povoljno, temperatura 37 C. Bolnik lahko že vse požira in ima tudi apetit. Če nič ne pride vmes, je bolnik izven nevarnosti. —ih—

(Radikalni škandal v Trnovem.) V torek zvečer vrnilo so se trnovski in jablaniški volilni možje iz Postojine domov. Še predno je oddrčal vlak iz St. Petra, vže so se prizigali po Trnovem okoli kolodvora plapolajoči kresovi, ki naj bi naznanjevali ljudstvu od blizu in daleč, da se vračajo domov volilni možje. Že kmalu popoldne začeli so razgrajati najeti trobentači po Trnovem, da bi privabili ljudstvo, naj napravi sramotilen sprejem volilnim možem. Dobro uro pred dohodom vlaka, razsvetlili so trnovski „veljaki“ svoje hiše in potem so šli pričakovat na kolodvor neljubih jim volilnih mož. Ko pridrdra vlak in

izstopijo volilni možje, vže jih je oblegala najeta druhal z umazanimi zastavami in gorečimi baklami. Skripajoča godba se zadere in iz grl pijanih pobalinov se zadere: „Živela napredna stranka!“ „Pe-reant klerikalei!“ — Med to druhaljo si lahko videl občinske svetovalce, c. kr. bistrškega notaria Jankota Rahne-ta in brhkega gospodiča Ivana Valenčič-a. To gospodo obdajala je opojena in razgrajajoča mladina. Od kolodvora drla je ta množica z godbo in baklami in trombami proti Trnovemu ter zasmehovala po poti volilne možje. Ko so šli možje vsak proti svojemu domu, zavije druhal proti hiši našega župana Urbančiča. Toda kmalu se obrne vlak proti razvetljeni Valenčičevi hiši, na kateri se je blestel napis: „Živeli napredujaki!“ Okolu polnoči pomikala se je še kričeča množica z baklami po trnovskih cestah. Med druhaljo je nosil baklo tudi organ javnega reda gospod župan Urbančič. Ljudje so se bali za svoja poslopja, pa to ne zadržuje gospoda Urbančiča, da ne bi tudi on povzdignil svitle plamenice.

(Akademično društvo „Danica.“) Kot ustanovniki z vplačilom 15 gld. pristopili so slov. katol. akademskemu društvu „Danica“ gg.: kanonik in stolni župnik Jan. Flis, kanonik in poslanec Klan, vodja in poslanec Fr. Povšé. — Iskrena hvala!

(Namesto venca) so darovali gg. ljubljanski bogoslovci 36 kron katoliškemu skladu v hvaležni spomin svojemu preljubljenemu voditelju, preč. gospodu konzist. svetniku S. Bohinecu.

(Mestna hranilnica ljubljanska.) Meseca oktobra 1894 vložilo je v mestno hranilnico ljubljansko 613 strank gld. 230.183.14 447 strank pa vzdignilo 185.100.12.

(Pri Svetih Treh Kraljih na Vrhu) se je končalo šolsko leto dne 31. oktobra prav slovesno s službo božjo, zahvalno in cesarsko pesmijo, z razdelitvijo lepih daril in s spodbudnim govorom. Šolo je obiskovalo 45 dečkov in 39 deklic.

(Popravek.) 25letnica g. Val. Bernarda v Studenem (ne v Studencu) ne bo 4. novembra, ampak 5. novembra, t. j. v ponedeljek po zahvalni nedelji. Slovesna božja služba se prične ob 10. uri dopoldne.

Društva.

(Akademično društvo „Triglav“) priredi v soboto dne 3. novembra t. l. svoje prvo redno zborovanje. Vspored: 1. a) Pozdrav prvomestnikov; b) sprejem novih udov. 2. Čitanje zapisnika. 3. Poročilo upraviteljevo. 4. Slučajnosti. — Lokal: Prinz v. Koburg, Zinzendorfgasse. — Začetek točno ob 8. uri. — Gostje dobro došli!

Telegrami.

Smrt ruskega carja.

Livadija, 1. novembra. (Oficijalno.) Car Aleksander III. je ob četrtna tri popoldne mirno umrl.

Dunaj, 1. novembra. Danes dopoldne so preko Dunaja princ Waleski s soprogo in vojvoda Cumberlandski s soprogo potovali v Livadijo.

Rim, 2. novembra. Smrt ruskega carja je vse jako užalostila, posebno je potrla vladne in diplomatske kroge. Večina listov proslavlja kreposti ruskega carja in njegove zasluge za mir. Izjavljajo zaupanje nasledniku.

Berolin, 1. novembra. Smrt carjeva je vzbudila tukaj občno sočutje. Na stotine ljudij je zbranih pred ruskim veleposlaništvom in čaka, da izve, če je resnica govorica o carjevi smrti. Ob sedmih zvečer se je državni minister Marschall peljal na veleposlaništvo izjaviti sožalje.

Dunaj, 2. novembra. Ko je dobil cesar poročilo o smrti ruskega carja po brzjavki odposlani v Gödölö, izrazil je takoj v najtoplejših besedah čuvstva velike žalosti. Poleg tega je dobil grof Kalnoky nalog, naj pojde k ruskemu veleposlaniku Lobanovu izraziti sožalje v imenu cesarjevem in v imenu svojem. Kdo bode cesarja zastopal pri carjevem pogrebu, se odloči, ko se cesar povrne na Dunaj, kar se jutri zgodi.

Dunaj, 2. novembra. Popoldne bode božja služba po ruskem carju za rusko kolonijo, jutri opoldne pa za diplomate. V kondolenčno polo, razpoloženo pri ruskem veleposlaništvu se jih je veliko vpisalo. Ministerski predsednik Windischgrätz je šel k

ruskemu veleposlaniku, da mu je izrekel so-
žalje v imenu vsega ministerstva.

Dunaj, 1. novembra. Poročilo o smrti
ruskega carja je povsod napravilo globok
vtis. Mnogi časopisi priredili se posebne iz-
daje.

Peterburg, 2. novembra. Car je bil
poslednje trenutke pri popolni zavesti. Carica
je bila vedno pri njem. Car je mirno umrl
obdan od vse carske rodbine. Topovi so na-
znanili smrt. Po štirih se je začela prisega
zvestobe novemu carju. Najprej so prisegli
veliki knezi.

Peterburg, 2. novembra. „Praviteljstveni
Vjestnik“ objavlja manifest Nikolaja II., v
katerem se naznanja carjeva smrt. Nadalje
pravi novi car v manifestu: Tolaži naš za-
vest, da je naša bridkost bridkost vsega na-
šega ljubljenelega naroda, in narod naj ne po-
zabi, da je moč in trdnost sv. Rusije v nje-
govi jedinstvi z nami in neomejeni udanosti
nam. Mi se pa spominjamo v tej žalostni in
slovesni uri, ko zasedamo prestol ruske dr-
žave, ž njo nerazdeljive kraljevine Poljske in
velike kneževine Finske, oporoke pokojnega
očeta, in obetamo Najvišjemu sveto obljubo,
da bomo imeli pred očmi jedini smoter
miren razvoj moči in slave Rusije in osre-
čenje vseh dražih podložnikov. Manifest se
konča s poveljem, da se priseže zvestoba
carju in prestolonasledniku Juriju Aleksan-
droviču, kateri poslednji obdrži naslov pre-
stolonaslednika, dokler Bog ne blagoslovi s
sinom zakona, ki se sklene s princesinjo
Alice.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur
	opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celziju		
31	7. u. zjut.	736.7	3.4	brezv.	megla
	8. u. pop.	736.6	15.4	sl. jzap.	del. oblak.
	9. u. zveč.	739.5	9.2	sl. vzh.	jasno
1	7. u. zjut.	744.1	5.2	brezv.	megla
	8. u. pop.	745.6	9.2	sl. vzh.	jasno
	9. u. zveč.	747.5	5.6		

Srednja temperatura obeh dni 9.3° in 6.7°, oziroma
za 1.8° in 0.6° pod normalom.

Izvrstni novi 568 1

cviček,

Prosekar, Tirolec in druga vina, bavarsko
črno pivo itd. priporoča po prav nizki ceni

Pavlinova Kranjska vinarna.

v Ljubljani, Slonove ulice 52.

Lekarna Trnkóczy, Dunaj, V.

Lekarna Trnkóczy, Dunaj, VIII.

Protinski cvet
ali
cvet zoper trganje.
Steklenica 50 kr., 12 steklenic 4 gld. 50 kr.
Odločno najboljšo mazilo zoper trganje po
udih, bolečine v rokah, nogah, v
križu ter v živcih, otrpele ude in
kite itd.
Dobiva se pri 566 1
Ubaldu pl. Trnkóczyju
lekarnarju v Ljubljani.
Pošilja se z obratno pošto.

Lekarna Trnkóczy, Dunaj, III.

Lekarna Trnkóczy v Gradcu.

Dunajska borza.

Dné 2. novembra.		Dné 31. oktobra.		Kreditne srečke, 100 gld.	
Skupni državni dolg v notah	99 gld. 55 kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	148 gld. 50 kr.	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	141 " 50 "
Skupni državni dolg v srebru	99 " 60 "	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	147 " 75 "	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	17 " 90 "
Avstrijska zlata renta 4%	123 " 70 "	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	198 " 50 "	Rudolfove srečke, 10 gld.	23 " 50 "
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	98 " 40 "	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	97 " 30 "	Salmove srečke, 40 gld.	69 " " "
Ogerska zlata renta 4%	122 " 40 "	Tisine srečke 4%, 100 gld.	143 " " "	St. Genois srečke, 40 gld.	72 " " "
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	96 " 85 "	Dunavske vravnave srečke 5%	128 " 50 "	Waldsteinove srečke, 20 gld.	50 " " "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1037 " " "	Dunavsko vranavno posojilo l. 1878	107 " " "	Ljubljanske srečke	24 " 75 "
Kreditne delnice, 160 gld.	384 " 50 "	Posojilo goriškega mesta	— " " "	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	175 " 50 "
London vista	124 " 20 "	4% kranjsko deželno posojilo	67 " 50 "	Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v.	3410 " " "
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	60 " 95 "	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 " 70 "	Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	493 " " "
20 mark	12 " 19 "	Prioritetne obveznice državne železnice	220 " " "	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	104 " 50 "
20 frankov (napoleonador)	9 " 88 "	" " južne železnice 3%	164 " 45 "	Dunajskih lokal. železnice delniška družba	72 " " "
Italijanski bankovci	46 " 10 "	" " južne železnice 5%	129 " 30 "	Montanska družba avstr. plan.	89 " 10 "
C. kr. cekini	5 " 88 "	" " dolenskih železnice 4%	98 " 50 "	Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	172 " " "
				Papirnih rubljev 100	135 " " "

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri zrebanjih, pri izrebanju
najmanjšega dobitka.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Izdajatelj: Dr. Ivan Janežič.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Odgovorni vrednik: Andrej Kalan.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.